

KORSZERŰ NÖVÉNYTERMESZTÉSI TECHNOLÓGIÁT ÉS ÖNJÁRÓ TRAKTOROKAT TERVEZ EGY BIHARI GAZDA

Újratervezéssel mérsékelhető az aszály hatása

Nehéz helyzetbe hozta az idei aszályos nyár az érmelléki gazdákat, az öntözés nélküli szántóföldi növénytermesztés jövőre sem kecsegtet sok jóval, a helyzetet az elszabadult inputanyagárak tovább nehezítik. A 250 hektáron gazdálkodó bihari Szökőcs család tagjai úgy látják, a tartós szárazság és a leromlott talaj miatti gondokon csak új termesztési technológiával lehet segíteni.

» MAKKAY JÓZSEF

Nehéz évet zárnak a partiumi szántóföldi növénytermesztő gazdák, ugyanis a nyári aszály drasztikusan lecsökkentette a haszonnövények hozamát. A korábbi évekhez képest jóval kevesebb lett a termés, az inputanyagok ára nagy mértékben nőtt – mindezt ellensúlyozta valamennyire a magasabb értékesítési ár a nyáron, de az őszi hónapokra az átvételi árak csökkentek. Kiderült, hogy kukoricából az idei volt az utóbbi évtized leggyengébb termése, már ahol egyáltalán volt termés. Aki főleg kukoricát termesztett, annak teljes ráfizetés volt a 2022-es esztendő. Azok a szántóföldi növénytermesztők tudják nullszaldóson vagy minimális jövedelemmel zárni az évet, ahol a szalmagabona és a napraforgó hozama ezt lehetővé teszi. A román-magyar határ szomszédságában fekvő Bihar falu gazdái is nehezen tudták elindítani az őszi vetést a lesújtóan száraz nyár után. Tanácsalanként voltak, hogy milyen haszonnövények mellett döntsenek, hiszen a környéken a legtöbb gazda számára nincs öntözési lehetőség, és egy újabb aszályos esztendő sok gazdaságot padlóra küldhet.

A napraforgó mentette meg a farmot

Szökőcs Zorán 42 éves gazdasági informatikus a 250 hektáron kukoricát, napraforgót, búzát és sörárpat termel szüleiével. Közösén gazdálkodnak, Zorán főállású informatikusi munkája mellett tíz hektáron saját agrár vállalkozását is építi. Az ukrain háború február végi kirobbanásakor azt javasolta szüleinek, hogy jóval nagyobb területre vessenek napraforgót. Előre látta, hogy az ukrán export leállása miatt nagyobb kereslet lesz az olajos növényre. Megérzése beigazolódott, a szokásos vetési időnél korábban földbe került vetőmagból az aszály beköszöntéig a növények annyira megerősödtek, hogy a tartós szárazság nem tett bennük akkora kárt, mint Partium-szerte a napraforgó-parcellákban. „A termés fajsúlyja jóval gyengébb, mint az előző években, de hektáronként így is kijött 2000 kg fölötti termés, amit a nyári betakarítások 2,7-2,9 lejes kilónkénti áron tudtunk értékesíteni. A kukoricavetések ráfizetését így a napraforgóval sikerült ellensúlyoznunk” – magyarázza a bihari gazda. Kalászosokból

a szokásos hozam fele termelt, így a Szökőcs család is nehéz mezőgazdasági évet zár, ami újratervezésre készíti a farm tulajdonosait. Szökőcs Zorán szerint az aszályos évek gyakoribbá válása miatt egyre nehezebb kukoricát termelni, ezért gazdaságukban is más haszonnövényekkel próbálják helyettesíteni a tengerit, vagy rövid tenyészidejű hibridekkel próbálkoznak – így elkerülhető, hogy a legnagyobb nyári kánikula kárt tegyen a termésben.

Szántás nélküli talajművelés

Ifjabb Szökőcs szerint nem csak a megszokott növényi kultúrák átalakításában kell gondolkodni, hanem új növénytermesztési technológiák bevezetésében is. Legnagyobb gondnak azt tartja, hogy a hagyományos elterjedt mélyszántásos növénytermesztés esetében a talaj nem tudja megtartani az egyre kevesebb csapadékból származó vizet. Az istállótrágya nélküli, intenzív műtrágyázott és kizsigerelt termőtalaj humusztartalma mindenhol drasztikusan csökken. Ennek a romló trendnek a megállítására a forgatás nélküli talajművelést tartják járható útnak a szakemberek, ezzel a módszerrel kiiktatják a hagyományos mélyszántást. Az új technológia lényege, hogy a talajlazítást követően a termőföldet tárcsával aprítják fel, és a vetőmagot speciális vetőgéppel juttatják földbe. A Nyugat-Európában felkarolt új technológia iránt Erdélyben egyelőre csekély az érdeklődés, ezt a bihari gazda több okkal magyarázza. A forgatás nélküli talajművelés bevezetését követő két-három esztendőben tíz-húsz százalékkal csökkennek a hozamok, a talajélet megerősödésével azonban ez a hátrány megszűnik. A gazda a nagyobb nehézséget abban látja, hogy a megszokott mezőgépek mellett újakat kell vásárolni: talajlazítót, illetve új tárcsa- és vetőgéptípust, amellyel ez a fajta talajművelés sikeresen megoldható. Az átállás befektetés kérdése, hiszen a hazai mezőgéppiacon is van már megfelelő választék. Másrészt a gazdának egy erősebb traktorra van szüksége.

Idősebb Szökőcsék gazdaságában az átállás nehezebben megy, de néhány parcellában idén először már kipróbálták a szántás nélküli, tárcsás talajelőkészítést. „A teljes átállás

Laptop a traktoron. Szökőcs Zorán informatikus az önjáró erőgépek kifejlesztésén dolgozik

idén ősztől vezettem be saját, tíz hektáros gazdaságomban, ahol a pihent földnek számító takarmánynövények mellett vannak intenzív művelt parcellák is. A szántás elmaradt, így jövőre derül ki, hogy milyen hozamra számíthatunk. Most tesztelem az új technológiát: két-három éven belül meglátjuk, hogy vidékünkön mennyire hatékony, annyi bizonyos, hogy az aszályos esztendők kártétele miatt alkalmazkodnunk kell az új kihívásokhoz” – magyarázza a forgatás nélküli talajművelés előnyeit Szökőcs Zorán. Meggyőződése, hogy ha a tesztparcellákon beválik a módszer, hosszabb távon a 250 hektáros családi gazdaságukban is be tudja vezetni.

Az önjáró traktoroké és a drónoké a jövő

Informatikusi tapasztalatait a mezőgazdaságban is alkalmazni akaró bihari gazda további fejlesztések iránt is nyitott. Tisztában van vele, hogy a fejlett európai országok mezőgazdasága gyors léptekkel halad a távvezérelt mezőgépek felé, ahol nem csak a precíziós permetezésre alkalmas drónok terjednek el, hanem a vezető nélküli, beprogramozott traktorok is. Otthoni erőgépeinek átalakításán dolgozik: GPS-rendszerrel szeretné összekötni a gépeket, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy csak

» A fejlett európai országok mezőgazdasága gyors léptekkel halad a távvezérelt mezőgépek felé, ahol nem csak a precíziós permetezésre alkalmas drónok terjednek el, hanem a vezető nélküli, beprogramozott traktorok is.

az első traktoron ülne gépész, és a második, illetve harmadik erőgép távvezérelt rendszerben másolná le az első gép minden mozdulatát a szántóföldön. A bihari kísérletek ígéretesek. Számítógépes programjaival Szökőcs Zoránnak sikerül a környéken először meghonosítani az első önjáró traktorokat, amelyek távirányítással mezőgépész nélküli munkára lesznek alkalmasak. Vendéglátóm szerint erre egyre nagyobb az igény egy olyan világban, ahol kevés a hozzáértő mezőgépész. A mezőgazdaság digitalizációja a súlyos munkaerőhiányon is igyekszik segíteni. Szökőcs Zorán meglátása szerint a drónokhoz hasonlóan az önjáró traktorok is általánosan elterjedt gépek lesznek a mezőgazdaságban.

» Nehéz helyzetben vannak a kisgazdaságok

Az Érmelléki Gazdák Egyesületének tagja, Laskovics István falugazdász szerint a szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó érmelléki falvak gazdái nagy kihívás előtt állnak. Tapasztalatai szerint folyamatosan nő az terület-nagyság, amelynek gabonaterméséből meg tud élni egy gazdacsalád. Míg öt-tíz évvel ezelőtt a használt mezőgépekkel dolgozó, 25-30 hektáros gazdaságok talpon tudtak maradni szántóföldi növénytermesztésből, ezek túlélése immár kérdésessé válik. A mezőgazdasági szakember szerint a jövedelmezően művelhető területnagyság határa a Partiumban egyre inkább kitolódik száz hektár fölé. A kisebb gazdaságok nem bírják el az aszályos esztendők veszteségeit, másrészt a termelésre ráterhelődő magas inputanyagárakat sem tudják gigazdálkodni. „Az idei esztendőt azért sikerült könnyebben átvészelnem, mert a gazdák még tavaly nyáron vagy ősszel megvásárolták a szükséges műtrágyát, vetőmagot és több növényvédőt szert régi áron. Most a műtrágya a tavaly nyári ár négyszerese, a vetőmag a duplája és sorolhatnám. Jövőre derül ki, hogyan bírják a gazdák ezt a hatalmas árrobbanást” – összegzi a mezőgazdasági termelők nehéz helyzetét a falugazdász. Meglátása szerint kis területen csak intenzív zöldségtermesztésből lehet megélni úgy, hogy a családi gazdaságban elegendő munkáskéz van. Az új technológiák bevezetésével kapcsolatban Lakovics úgy fogalmazott: a mezőgazdaságban használt drónokat egyre több gépbemutatón népszerűsítik, egyelőre azonban olyan drágák, hogy csak tőkeerős gazdaságok tudják megengedni a gépenkénti több tízezer eurós befektetést.

A talajforgatás nélküli növénytermesztést Érmelléken először Bihar településen honosítják meg